

Dönem : 1
Toplantı : 2

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 121

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul edilen metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm, Malî ve İktisadi İşler ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/276; C. Senatosu 1/187)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 53)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2867 - 14422*

13 . 2 . 1963

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 11 . 2 . 1963 tarihli 46 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen.

Not : Bu tasarı 5 . 9 . 1962 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 10 ve 11 . 2 . 1963 tarihli 45 ve 46 ncı Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 53)

Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm Komisyonu raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Basın - Yayın ve
Turizm Komisyonu
Esas No. : 1/187
Karar No. : 9*

29 . 3 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Hükümetimiz ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı komisyonumuzca da tetkik edildi:

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler neticesinde; Millet Meclisi Genel Kurulunun 10 ve 11 . 2 . 1963 tarihli ve 45 ve 46 ncı birleşimlerinde kabul edilen metin komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiştir.

Havalesi gereğince Mali ve İktisadi İşler Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm
Komisyonu Başkanı yerine Sözcü
Tabii Üye
A. Yıldız

Bu raporda Sözcü
Kâtip
Hatay
S. Adalı

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
C. Açıkalın

Çankırı
H. Dağlı

Aydın
İ. C. Ege

Giresun
S. Orhon

İstanbul
E. Menemencioglu

Mali ve İktisadi İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Mali ve İktisadi İşler
Komisyonu
Esas No. : 1/137
Karar No. : 37

19 . 4 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 12 . 2 . 1963 tarihli 46 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» komisyonumuzun 16 . 4 . 1963 tarihli toplantısında ilgili temsilcilerin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gerekçesinde tafsilen bildirilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen şekli ile aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince C. Senatosu Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu Raporda Başkan
ve Sözcü
Gaziantep
Z. İslâm

Kâtip
Manisa
R. Ulusoy

Giresun
S. Orhon

Balıkesir
H. A. Türker

İstanbul
S. Tanman

İzmir
H. Onat

Manisa
O. Süersan

Bütçe Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu

Bütçe Komisyonu

Esas No: 1/187

Karar No: 81

15 . 5 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi Genel Kurulunun 10 ve 11 . 2 . 1963 tarihli 45 ve 46 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen «Hükümetimizle Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı» komisyonumuzun 14 . 5 . 1963 tarihli toplantısında ilgili Hükümet temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi :

Tasarı gerekçesinde tafsilen bildirilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen şekli ile aynen ve mevcudun ittifakiyle kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
Sakarya
Kâzım Yurdakul

Bu raporda Sözelî
Ordu
Şeket Köksal

Bu raporda Kâtip
Konya
Mustafa Dinekli

Balıkesir
Kadri Öztas

Siirt
Lâtif Aykul

Van
Faruk Işık

Tabî Üye
Suphi Gürsoytrak

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 23 Temmuz 1962 tarihinde imzalanan 160 245 742 liralık ilişik İstikraz Andlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — İstikraz olunan Türk liralарını İktisadi Devlet Teşebbüsleri yatırımlarının finansman ihtiyacında kullanılmak üzere İç Finansman Fonuna ve özel sektörün memleketimizin iktisadi kalkınmasına yararlı faaliyetlerini teşvik için kamu müesseselerine veya bankalara ikraza veya nezdlerinde fonlar kurmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bu kaynaktan İç Finansman Fonuna veya kamu müesseselerine ikraz edilecek meblâğlar ile İç Finansman Fonu tarafından İktisadi Devlet Teşebbüslerine ve kamu müesseselerine özel sektöre açılacak kredilerin miktarı, şekil ve şartları Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 3. — İstikraz hâsılı Türk liralарından ikraz edilecek meblâğlar ile ilgili olarak tahsil edilecek faiz ve resülmaları gelir bütçesinin özel bölümüne resülmal ve faizi ayrı ayrı gösterilecek şekilde gelir kaydetmeye ve andlaşma ile istikraz olunan Türk liralарının faiz ve resülmal taksitlerine tekabül eden kısmı karşılayacak ödeneği, her yıl Devlet Borçları bütçesine açılacak ayrı bir bölüme koymaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ, BASIN - YAYIN VE TURİZM KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİ VE İKTİSADİ İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisince kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

[Millet Meclisinin kabul ettiği]

A N D L A Ş M A

Bu Andlaşma Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (Aşağıda Hükümet diye anılacaktır.) ile, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin (Aşağıda Birleşik Devletler diye anılacaktır.) resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında 23 . 7 . 1962 tarihinde aktedilmiş ve aynı tarihte meriyete girmiştir.

Şöyle ki :

Muaddel 1954 tarihli Zirai ticareti geliştirme ve yardım Kanunu hükümlerine tevfikan ve Birleşik Devletlerle Hükümet arasında münakit 29 Temmuz 1961 tarihli Zirai mahsul fazlaları Anlaşması (aşağıda «Emtia Anlaşması» diye anılacaktır) nı tadil eden 14 Mart 1962 tarihli Anlaşma hükümleri gereğince, tahassul eden ve söz konusu Emtia Anlaşmasının III ncü maddesinde mutabık kalındığı şekilde yatırılan Türk liralарının yüzde altmışüç buçuk (% 63,5) unu geçmemek üzere, ve bu Türk liralарının kabili ikraz bir hale gelmesi kaydıyla tahminen (T. L. 160 245 742) liralık bir meblâğın Hükümete ikrazı kararlaştırılmış,

Bu Andlaşmanın hüküm ve şartları «Milletlerarası Nakdi ve Mali Meseleler Milli Danışma Konseyinin koymuş olduğu hüküm ve şartlara uygun olarak tesbit edilmiş bulunduğundan,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmıştır :

1. AID bu Anlaşma ile, Hükümet lehine Hükümet ile AID İdarecisi (aşağıda İdareci olarak anılacaktır.) arasında zaman zaman üzerinde mutabık kalınacak olan projelerin veya diğer iktisadi kalkınma mevzularının finansmanına yardım etmek üzere muaddel Emtia Anlaşması tahtında tekevvün eden Türk liralарının yüzde 63,5 unu aşmamak üzere 160 245 742 Türk lirası olarak tahmin edilen, bir kredi tesis eder.

Hükümet ve AID Administrektörü arasında 28 Temmuz 1964 tarihinden önce hilâfına bir husus kararlaştırılmadığı takdirde söz konusu meblâğdan 29 Temmuz 1964 tarihinden sonra bu İkraz Anlaşması tahtında hiçbir ödeme yapılamaz.

2. Bu Anlaşma ile Hükümet AID veya haleflerine veyahut da göstereceği diğer kimselere, işbu kredinin resülmalı olan 160 245 742 lirasını veya bu resülmaldan işbu krediye mukabil kendisine tediye edilmiş bulunan miktarda meblâğı (A) ek halinde bu Anlaşmanın bir cüzünü teşkil eden itfa plânı muhtevi gösterilen taksitlerle tediye etmeyi ve ileride tasrih edildiği veçhile itfa edilmemiş resülmal üzerinden senelik % 4 (yüzde dört) nisbetinde bir faiz tediye etmeyi taahhüt eder. Resülmal altı aylık taksitler halinde ve bu Anlaşma mucibince İdareci tarafından Hükümete ilk ödemenin yapıldığı ayın nihayetinden itibaren dört (4) sene sonra başlamak üzere (A) ekinde gösterilen miktar ve zamanlarda tediye edilecektir. Şayet kullanılan miktar mezkûr resülmal yekûnundan fazla olursa o takdirde (A) ekinde gösterilen taksitlerde buna muvazi olarak ayarlanacaktır. Keza kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran bu yekûnun % 10 u (yüzde onu) nu aşan nisbette az ise, (A) ekinde gösterilen taksitlerde aynı nisbette ayarlamalar yapılacaktır. Eğer kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran resülmal yekûnunun yüzde on (% 10) u veya daha az bir miktarda noksan ise bu fark (A) ekinde gösterilen son taksitten veya taksitlerden tenzil edilecektir. Ödenmemiş resülmal bakiyesi üzerinden faiz krediden ilk tediyeinin yapıldığı ayın nihayetinde işlemeye başlayacak ve faiz tediyesi bu tarihten altı (6) ay sonra başlamak üzere her altı ayda bir yapılacaktır. Resülmal veya faizin tam olarak ve zamanında tediyesinde kusur edilmesi halinde ödenmemiş resülmal ve faizin tamamı AID'in talebi üzerine vacibütediye olacaktır. AID'in bu hakkını her hangi bir zamanda kullanmaması bu hakkından feragatini tazammun etmiyecektir.

3. Hükümet hesabına kullanılan meblâğlar muaddel Emtia Anlaşmasının 3 ncü maddesi hükmü tahtında ve Anlaşmanın 2 nci maddesinin 1 (C) ve 2 nci paragrafları hükümlerine göre kredi olarak istimal edilmek üzere tahsis olunan Türk liralardan sarf edilecektir. Tediye İdareci tarafından bu gibi tediyelerin yapıldığına dair Hükümete muayyen devreler sonunda tevdi edilecek hesap hulâsalarının tarihi itibarıyla bu kredi tahtında yapılmış avanslar teşkil edecektir. AID bu Anlaşma üzerine bu şekilde avans verilen Türk liralari hakkında meşruhat verecektir.

4. Hükümet tarafından AID'ye bu Anlaşma tahtında yapılacak faiz ve resülmal tediyesi Türk lirası ile veya Hükümet arzu ederse Birleşik Amerika dolârı ile yapılacaktır. Hükümetin dolârla tediye tercih etmesi halinde bu kabilden bir tediye miktarı, tediye zamanında aşağıdaki esaslara göre tesbit edilecek Türk lirası borca muadil olarak hesaplanacaktır.

a) Bu Anlaşmaya Taraf olanlar diğer bir rayicin doğru ve mâkul olacağı hususunda anlaşmalarını ve Türk lirası için fiili rayicin bu para için Beynelmîl Para Fonu ile mutabik kalman itibari kıymetten yüzde bir (% 1) den fazla inhiraf etmesine Hükümet tarafından müsaade olunmaması (kaydiyle Birleşik Devletler dolârının Türkiye'de mukim şahıslara, hariçteki tediye vecibelerini yerine getirmek üzere Türk lirası mukabilinde satılmış olduğu fiili rayiciden,

b) Veyahut zaman zaman Taraflarca üstünde mutabik kalınacak rayiciden

Faiz ve resülmal Washington D. C. deki AID bürosuna ödenecektir. AID tarafından kabul edilen Türk liralari Amerikan Maliye Nâzırı tarafından tâyin edilecek Amerikan memur veya memurlarınca muhafaza edilmek üzere Birleşik Devletler Maliye Nâzırı namına transfer edilecektir.

5. Hükümet, ceza ve prim ödemeksizin bu borcun resülmaline karşılık vâdesinden önce Türk lirası ile veya Hükümet istediği takdirde 4 ncü kısımdaki hükümlere uygun olarak hesaplanacak vâdesinden önce yapılan tediye tarihindeki, rayic üzerinden Birleşik Devletler dolârı ile tediye bulunabilecektir. Hükümet tarafından yapılan her hangi bir erken tediye (A) ekinde gösterilen resülmal taksitlerinden vâdesi en geç hulûl edenlere karşılık sayılacaktır.

6. Hükümet bu Anlaşma tahtında temin edilen meblâğlardan hususi teşebbüse veya fertlere veya kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine yapılacağı ikrazata Türkiye'deki buna mümasil ikrazata tatbik edilmekte olan hemen müsavi bir faiz nisbeti tatbik etmeyi kabul eder. Hükümet kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine yapacağı ikrazat hariç, bu İkraz Anlaşması tahtında temin edilen meblâğlardan her hangi bir kısmının kâr sağlıyan tipteki âmme teşebbüslerine doğrudan doğruya veya dolayısıyla tahsis veya transfer edilemeyeceğini keza kabul eder.

7. Hükümet yukarıdaki 4 ve 5 nci paragraflar tahtında Birleşik Devletlere tediye olunan Türk liralari'nin Birleşik Devletler tarafından Türkiye'deki Birleşik Devletlere ait bir masraf veya tediye de kullanılabilceğini kabul eder.

Birleşik Devletler bu nevi masraf ve ödemelerle ilgili olarak Türkiye'nin iktisadi durumunu da göz önünde bulundurmaya kabul eder. Hükümet bu paragraf 4 ve 5 hükümlerine uygun olarak Birleşik Devletlerce alınan Türk liralari'nin % 2 sinin Birleşik Devletlerin tesbit edeceği memleketlerde Birleşik Devletlerin kendi zirai mallarına yeni pazarlar teşkiline yardımcı bulduğu takdirde, sair dövizlere tahvilini kolaylaştıracağını kabul eder.

Hükümet % 2 yi aşan kısmın mutabik kalındığı takdirde başka yerlerde de kullanılabilceğini veya diğer paralara de çevrilebileceğini kabul eder.

8. Hükümet Birleşik Devletlerin, bu Anlaşma tahtında tahassul eden mevcutlarının sarf edilmemiş bakiyelerini faiz getiren tahvillere veya Türk parası ile açılacak mevduat hesabına yatırılabileceğini kabul eder. Birleşik Devletler, Hükümetin, diğer bir hususa tahsis edilmemiş olan Birleşik Devletlere ait Türk liralari'nin sarf edilmemiş bakiyesinin tamamını veya her hangi bir kısmını o tarihte mutabik kalınacak kambiyo rayici üzerinden Birleşik Devletler dolârı ile mubayaa edilebileceğini kabul eder.

9. Bu Anlaşmaya Taraf olanlar bu Anlaşmanın her hangi bir hükmünü tadil etmenin karşılıklı menfaatleri icabı olduğuna karar verdikleri takdirde, mutabakatlarının yazılı olarak ifade suretiyle resülmal ve faizin her hangi bir kısmına veya tamamına şâmil olmak üzere bu kabilden bir tadil Taraflar arasında mutabık kalınacak (a) her hangi bir vesikayı veya (b) diğer her hangi muteber bir mütalâayı Amerika Birleşik Devletlerine tevdi suretiyle icra edebilirler.

10. İşbu krediden yapılacak ilk tediyeden önce ve bu tediyeye mütekaddim bir şart olarak aşağıdaki vesikalar AID'a tevdi edilecektir:

a) Bu Anlaşmaya imza eden şahsın salâhiyetli olduğunu ve bu kredi mevzuunda Hükümetin temsilcisi olarak hareket ettiğini gösteren vesaik;

b) Hükümetin Anayasa ve kanunlarına göre bu Anlaşma tahtında kredi almak için icabeden bütün bu muameleleri icra etmiş bulunduğunu ve bu Anlaşmanın ahkâmı gereğince, Hükümet için muteber ve bağlayıcı bir vecibe teşkil ettiğini AID tarafından tatminkâr bulunacak bir şekilde gösteren Adliye Bakanlığının veya AID tarafından kabul edilecek bir hukuk müşavirinin mütalâası.

Yukardaki hususları tasdikan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile AID işbu Anlaşmayı iki nüsha olarak Türkiye'nin Ankara şehrinde yukarıda mezkûr tarihte usulü veçhile imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına
Ferid Melen
Maliye Bakanı

Milletlerarası Kalkınma Dairesi Adına
Raymond A. Hare
Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi

Tediye tarihi	Restümlal tediyesi (T. L.)	Tediye tarihi	Restümlal tediyesi (T. L.)
1 Krediden ilk tediye nin ya- pıldığı ayın sonundan itiba- ren geçecek 4 ncü yılın, tak- vim ayının 1 nci günü aşı- ğında gösterilen bakiye taksit- ler bu tarihten itibaren altı- sar ayda bir tediye edilecek- tir.	111 982	28	3 135 496
2	223 964	29	3 247 478
3	335 946	30	3 359 460
4	447 928	31	3 471 442
5	559 910	32	3 583 424
6	671 892	33	3 695 406
7	783 874	34	3 807 388
8	895 856	35	3 919 370
9	1 007 838	36	4 031 352
10	1 119 820	37	4 143 334
11	1 231 802	38	4 255 316
12	1 343 784	39	4 367 298
13	1 455 766	40	4 479 280
14	1 567 748	41	4 591 262
15	1 679 730	42	4 703 244
16	1 791 712	43	4 815 226
17	1 903 694	44	4 927 208
18	2 015 676	45	5 039 190
19	2 127 658	46	5 151 172
20	2 239 640	47	5 263 154
21	2 351 622	48	5 375 136
22	2 463 604	49	5 487 118
23	2 575 586	50	5 599 100
24	2 687 568	51	5 711 082
25	2 799 550	52	5 823 064
26	2 911 532	53	5 934 046
27	3 023 514		
			T. L. 160 245 742